

POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

Raivo Küüt
Siseministeerium
info@siseministeerium.ee
Pikk 61
15065, Tallinn

Meie 31.12.2019 nr 1.2-4/136-4

Vastuskiri Siseministeeriumile

Austatud hr Küüt

Vastuseks Teie 06.12.2019 kirjale nr 1-6/1925-3, millega edastasite Siseministeeriumi seisukoha Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi PPA) poolt edastatud märkuste ja ettepanekute kohta „Siseministri määruste muutmine seoses isikut tõendava dokumendi menetluses kogutavate andmete täpsustamisega“ (edaspidi määrus) eelnõule soovime lisada järgmist.

PPA on seisukohal, et lähtuvalt eIDAS määrusest ja kvalifitseeritud usaldusteenuste seatud standarditest, nõuetest ja parimatest praktikatest on dokumendi taotlemise ja väljastamise alusdokumentide olemasolu ja tõsikindluses veendumine ning PPA poolne arhiveerimine võimalike erimeelsuste, vaidluste lahendamise, auditeerimise ja järelkontrolli vaatest äärmiselt oluline. Dokumendi väljaandjana ei saa PPA teha kehtivaks ja aktiveerida sertifikaate dokumendil, mille osas puudub väljaandjal kindlus, et see on jõudnud dokumendi omaniku valdusesse. Dokumenditaotlemise ja väljastamise originaalkinnitused on ainsad kinnitused sellest, et kaaluka avaliku huvi alusel (edaspidi KAH) on dokument PPA poolt isikule välja antud ja üle antud. PPA-l on kohustus ja vastutus tagada, et dokument on väljastatud õigele isikule ning ei saa aktiveerida sertifikaate olukorras, kus sellekohane kinnitus puudub või on teada, et seda on lihtne manipuleerida või väärkasutada.

Olukorras, kus dokument satub pahatahtlikesse kätte ning PPA on selle sertifikaadid aktiveerinud manipuleeritud üleandmise aktist koopia alusel, on mainekahju kogu e-residentsuse programmile ja Eesti Vabariigi e-riigi mainele oluliselt suurem kui see, et KAH isik peab mõne aja ootama, kuniks dokumenti elektrooniliselt kasutada saab.

Täiendavalt soovime juhtida tähelepanu, et antud protsessis on kontaktisiku näol küll tõenäoliselt tegemist riigiametnikuga, kelle isik on teada, kuid erinevalt volitatud isikust (sh isiku enda poolt volitatud isik, sotsiaaltöötaja või aukonsul) puudub KAH dokumendi kontaktisikul selleks juriidiline volitusnorm, millega kaasnevad asjakohased kohustused ja vastutus. Seega ei ole õigustatud dokumendi väljaandmisega soetud volituste andmine sellisele kontaktisikule ilma juriidilise volitusnormita.

Oleme seisukohal, et määrukses peab olema selgelt sätestatud, mil viisil, millise aja jooksul KAH isikuandmeid sisaldav ja sertifikaatide kasutustingimustega nõustumise originaaldokument (mida käsitletakse dokumenditaotlusena) ja dokumendi väljastamist KAH isikule kinnitav üleandmise-vastuvõtmise akti originaal jõuab PPA-le. Samuti peab olema kehtestatud juriidiline raamistik

PPA-le olukorraks, kui originaaldokumendid mistahes põhjusel PPA-ni ei jõua. Käesoleval hetkel antud raamistik puudub ja PPA-l puuduvad meetmed reageerida olukorras, kus originaaldokumendid meieni kunagi ei jõuagi ja seeläbi on väärkasutuse riskide ennetamine ja maandamine PPA vaatest võimatu. Lahenduseks ei saa olla olukord, kus PPA peab hakkama vajalikke dokumente „taga otsima“, vaid nende jõudmine PPA-le peab olema selgelt reguleeritud ning mittejõudmise korral regulatsioon, kuidas juba väljastatud ja kehtiva dokumendiga edasi toimetada.

Alternatiivse lahendusena palume kõnealust määrust täiendada viitega PPA sisemisele korrale, kus PPA-l on õigus sätestada vajalikud nõuded ja tähtjad originaaldokumentide jõudmiseks PPA-le ning kus reguleeritakse olukord juhuks kui originaaldokumendid mingil põhjusel PPA-le ei jõua.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Krista Aas
politseikolonel
arendusosakond
peadirektori asetäitja arenduse alal